

Kremenjak

Politički list za interese grada Šibenika i okolnih sela.

Kremenjak izlazi svaki četvrtak. Pretplatna cijena na godinu 3 Krune. Na pò godine Kruna 1.50 para. Pretplate i pisma šalju se uredništvu. Rukopisi se ne vraćaju a neplaćeni se listovi ne primaju. Pojedini broj 4 pare (2 novć.)

POKLADNA POLITIKA

Još bismo jasnije kazali, kad bismo rekli „politika u maškarama“ prema poznatom naslovu „Un ballo in maschera“.

Kad bi se lijepi pokladni običaj, koji najljepšoj maškari dariva najljepši dar, uveo i u naš domaći politički život, sigurni smo, da u ovoj pokladnoj političkoj mješavini, prvi i najljepši dar nebi pao daleko od našega grada, te da bi mnoge političke maškare po našoj zemlji morale zavidnim okom gledati, prvom nagradom priznato prvenstvo našoj dičnoj komšijici i onima, koji se iza njezine, zgodno izvještane krabulje i šarene suknjice kriju.

Prodijte slobodno sve naše zemlje, po zemlji sva mjesta, nećete naći ovako duhovitih maškarnih tipova. Njihova je maska tako vjestački učinjena i na lice im namještena, da s prvog pogleda nijedan smrtnik nemože da razpozna, ima li posla s maskovanim osobama ili s osobnim maškarama. Velikim frazama, obilatim krilatim riječima zagluše sve oko sebe, pomrse neupućenima svaki trag, koji bi mogao odati istinu, ko su i što su.

Svaki njih, il bolje svaka pojedina grupa njih — oni su razvrstani na grupe — imade svoju ulogu, svoje područje, svoje polje, na kom će da djeluje. Ta polja su politički medju se različita, pače neka su medju se u bojovnom raspoloženju, al to nesmeta ništa; ne samo nesmeta, nego u toj vještini baš i sastoji njihova unutarnja organizacija, njihov plan, njihova maškarna politička taktika, ili, recimo karakter njihove pokladne „politike u maškarama“.

I ta nova politika, politika po njihovoj ćudi, odgoju i spekulativnom karakteru, prudila im je neko vrijeme i u našem samom gradu i okolici, a nešto im pruđi jošte po daljim krajevima našeg naroda.

Uzmimo n. pr. sam njihov organ. On je, kad treba, općinski, kad treba, nije općinski. Nekoliko puta na godinu, po prvoj stranici, zbilja je „Hrvatskom Riečju“. Ostale tri stranice svu božju godinu nijesu drugo, nego „fra Hrvatska Rieč“, najgoreg izdanja, najernje reakcije. Veći dio godine, to je isto i prva stranica. U prigodama je, kad joj dodje voda do grla, listom „Hrvatske stranke“, listom u obranu koalicije, riječke rezolucije, protifrankovske politike i slično; a kad prodje mučna ura, tad je „glasilom pravaškim“, neokajane ideje starčevićanske, stovarištem pobožne konfraternite „don“ i „fra“, koja se kune i ispovijeda u ime „Hrvatske Krunice“, „Hrvatskog prava“ i svih drugih reptila pobožne katoličko-čifutske lige Prodan-frankove.

Ova politička maškarada govori raznim političkim jezicima. A to je svedjer onda, kad osjete ljuljanje temelja i prepanu se, da neostanu zatrpani pod ruševima,

nama, da afarizam njihove spekulativne političke trgovine neizgubi pijacu. Tad maškarada u svem svom sjaju počme svoj pokladni rad, ukrabuljenu igru, majstorske skokove; brže bolje i vješto pokrije lice raznobojnim obrazinama i stane u jedno isto doba govoriti raznim političkim jezicima.

Onda, protiv sviju, koji ugroze trgovačku pijacu ovih trboboraca raznih fela, iz jednog „rodoljubnog“ kuta domovine hrvatske ispruži rodoljubne rogove „Hrvatska Rieč“, iz drugog kuta „Hrv. Kruna“, iz trećeg „Prava Crv. Hrvatska“, iz četvrtog „Dan“, iz petog „Hrvatstvo“... e compagnia bella, a sad evo u pomoć i „Jutra“. Sva ova maškarada i „klapa“ osvjedočenih „rezolucijonaša“ pograbi svoje rodoljubno oružje, da brani hrvatstvo i narod, da ga čuva, da se za nj žrtvuje i da nedopusti, da tudja noga stupi na sveto tlo rodoljubne — trgovačke pijace, gdje stoje čista i neoskvrnjena hrvatska prava, gdje stoji čista i neoskvrnjena, kao andjeo, ideja Velikog Učitelja — ideja starčevićanska. Svi: — Drinkovići, Krstelji, Gazzari *), Don Škarpe, Don Tambače, Don Vučići, Don Gjerundiji, fra Gjerundiji, fra Bilonići, fra Labori, don Iksi, fra Ypsiloni, svi skoče na ratnu nogu, da brane — pijacu. Kad ratna buka pane, i nestane pogibelji od protivnika narodnih, od izdajica hrvatske svete stvari: kad nestane i zadnjeg straha za trgovinu i pijacu, onda se rodoljubna maškarada razidje, da radi za narod, da ga oslobodi od narodnih sisavaca, od svih „ludra“ i „ludrića“.

Pijaca je osigurana. — Pa onda...

„Zašto napadati iskreni, otvoreni, djelotvorni radikalizam, kao što je naš, vidljiv na svakom našem koraku, u svakoj našoj radnji, u svakoj našoj ustanovi? Zašto klevetati ljude, koji kao mi ovdje (ti me kapiši!), podižu bez prestanka (nemojte se smijati!) bedeme narodnog napredka i obrane?“

Ovo zadnje kaže fra „Hrvatska Rieč“ u broj 211. i — ostavimo šalu na stranu — govori, kao da iz libra štiti. A ovake iskrene riječi nepadaju u „pokladnu politiku“ ili u „politiku u maškarama“.

To nè.

DOPISI

Jz Skradina, nam pišu: Nijesam luda nit sam o-dveć mudra, nit sam vila da zbijam oblake, već djevojka da gledam preda se. Zar ovako misle trubaduri oko Šibenske „Hrv. Rieči“ kad zamuknuše, kao ribe bezglasne na naše prosto pitanje: — republika popa Kragića okadila je povjerenicom ministra Becka, kad je

*) Molim, Gazzari ga više neulazi. Kažu. Op. Ur.

ovaj prilijepo zaušnicu našim poslanicima; šta vi, vitezi bez straha i prijekora, vi orohnuli Bajardi oko „Hrv. Rieči“, što nikom poniknuste na naše pitanje? Zar je i vaš šarac ohromio u toj trci te i vi puštate, da jedan oderani popenda proturuje kola, pod koja je upregao nekoliko Skradinskih dešperadosa, vama ispred nosa a vi kackate za njima, gledajući kako juri onaj pustolov, misleći valjda: pregaocu Bog pomaže! Ne gospodo oko „Hrv. Rieči“ prije svega pošteno pak onda dostojno možete govoriti hrvatski! Vi osvjetnici hrvatske časti, počeste nizati na crne brojanice imena onih općina, koje se obrukaše, lizajući ministerijalne skude, čemu, na jednom zape vam u grlu, kad nabasaste na ime Skradinske općine? Zar vi majčini sinovi oko „Hrv. Rieči“, kojima su puna usta hrvatskih junaka, hrvatske slavne prošlosti, banova i kraljeva, zar ste i vi na putu evolucije te od narodnog guslara, da i vi ne postanete neki ciganski minnesängeri? Zar i vi, poput popa Kragića, takovim dvoličenjem, kom je dorasla svaka politička lisica, mislite podizati narod prema višim i čistijim idealima? Ne, vi gospodo trubaduri oko „Hrv. Rieči!“ — Vi kasajući za popom Kragićem vi ćete dospjeti u onaj brlog, u kom se on valja od vajakada a, ako vi mislite izgledati kao čisti ili prečisti a vi neustrašivo naprijed, nastojte provjetriti ovu Angijeju konjušnicu, čije zadah kuži našu jadnu Dalmaciju a u kojem množe se sumnjive egzistencije a la Kragić, kao pečurke na kakvom gjubrištu. Naprijed sinci domovine; dižite vašu ruku, upirite prstom te kazujte mlagjem naraštaju, ko je vjera, ko li je nevjera; iznosite imena onih bijednih općinskih uprava na javnost onom istom namjerom, kojom su stari Špartanci izvodili pijane flote pred svoj mladji naraštaj.

**

Iz Zlarina, nam pišu: Nedavno sam putovao na pruzi Zlosela-Šibenik jednim od onih „karkaša“, kako ih „naši“ ljudi nazivlju.

U Zlarinu se ukrčalo nekoliko ženskinja u narodnoj nošnji, dok su svi muškarci bili u jednostavnom internacionalnom odijelu; najmarkatniji kontrast, u ovom zbog svojih osobina zanimnom putovanju. Parobrod je prošao blizu nasukanog „Sultana“, te se odmah završi govor o teškom pomorskom životu, koji su zlarinjani sve do Šibenika iskitili veselim i tužnim epizodama, takvom otresitošću, da bi koja naša gospojica bila i slušajući u nesvijest pala; dok se upravo iz pričanja tih pomoraca razumljelo, da je njima sasvim nepoznata ona poslovice „hvali more, a drž se kraja“, kojom naše građanske bake tješe svoj podmladak, koji instinktivno hrli k moru.

To su ti bili kapetani i piloti; koji se malo po malo povlače sa polja svoje djelatnosti u zasluženo stanje mira, dok stariji izumiru.

Ti su ljudi svršili tek osnovnu školu (rijetko je koji imao srestava da prosljedi nauke), te otplovili bracerom ili trabakulom uz dalmatinsku obalu, koju su tako upoznali, da bi mogli i zatvorenim očima da brod s jednog kraja na drugi provedu. Ta je plovitba danas isčezla, a zlarinska će ih mladež slijediti na parne brodove samo u vrsti kukavnih ložaca i magazinera; ili će, uz sve pjesme što ih u današnjim školama uči, morati tužnim srcem da seli u tuđe krajeve, odakle će ekonomski i fizično uništena, doći doma da ostavi trule kosti.

Na svojim brodovima, dakle, odgojeni su ti morski vuci; a sada kad je njih nestalo, koga je u ovoj velesili za to glava zaboljela?

Nazad sto godina, kad je general Marmont onu

varoš posjetio, urodjenom pronicavošću onog ko'a ljudi, koji su za četvrt vijeka mal da ne čitavu Evropu osvojili, od svoje inicijative upoznavši sposobnost onih otočana, obećao je, da će se u Zlarinu osnovati pomorska škola. U istu svrhu, doznajem, da je poslata, nakon sto godina jedna molba iz Zlarina na pokrajinsko školsko Vijeće, ali ju je negdje u administrativnoj mašini zla sreća zatekla. Valjda je osudjena na počitak za drugih sto godina, dok se sa ladnog sjevera ne spusti plemeniti gospodski njemački narod, da oplemeni ove naše troglodite, ili dok se tako opasne ideje jednog generala, kojeg je podigla revolucija, ne razvodne.

Ali, ako se kojem administrativnom magioničaru, misleć na ono burno doba, pomaljšaju kakve revolucione aveti, nek se prenese dalje, u mirno doba povjesti onog naroda, koji je uvijek služio kulturnome svijetu na ugled, pa neka ostvari ovde misao onog kralja Lujaja, koji je htio da mu u svakom domu njegovih podanika zavre u loncu, barem nedjeljom, po jedan kokot. Bi li se tu želja pučanstva sa njihovom mišlju susrela?

Pitanje pomorske škole od životnog je interesa po Zlarin; pa za što da se taj najvažniji posao ni u pretres ne uzme? Ako ima ko, te hoće da se to pitanje zataji i zaspe, na Zlarinjanima je da ga u svome interesu probude. Takva šta ne da se zatajiti, ni zabašurivati.

Obećali su nam puste milijune, pak je eto nastupila i jubilara godina; ali se bojimo, da će iza toga ostati ono vrijeme koje je i prvo bilo. Idemo da vidimo.

Šta ima nova po svijetu?

U Hrvatskoj raspisani su izbori za dane 26. 27 i 28 veljače. Borba će biti velika i žestoka između naroda, koji hoće svoje domaće ljude od poštenja i karaktera, -i između vladodržaca, koji hoće magjarsku fureštovsku politiku, gdje nekoliko prodanih duša hoće da izdadu narod i narodne pravice fureštima. — Sve za Judin patakun (kao u nas). Na čelu ove izdajničke politike stoji kukavni ban Rauch, čovjek tuđeg imena i plemena. Bože moj, otkle se je on doškitao? Pomagaće ga u izborima proti narodu arcibiskup i biskupi i jedan čifutski donuz po imenu Fränk, kojemu su ovdje u nas na obali Krstelji, Drinkovići, Tambače, Gazzari (?) i njihovi vikali „živio“ spasitelj hrvatskog naroda. A psovali su bivše narodnjake i vodju im Šupuka, i u malo nedošlo do ružnih i krvavih izmedju Šibenčana. Ako se nevaramo, onda je Krstelj prvi skočio na karatel i razkrivio se: Živio D.r Frank! — Doli Šupuk!

Sad živu dva Franka.

*

U Sarajevu gradsko vijeće odredilo je da se pri izborima nema dati pravo glasa nijednom fureštu. Valaj, tu nemamo, šta reći, nego evala im! Ta, i dodijali su svugdje. Ne svi, nego oni, koji svugdje nos zabadaju. Hoće da budu gospodari u tuđoj kući. Bosna je naša, a furešti ili u kut, ili marš.

*

Vlada Austrijsanska hoće da gradi željeznicu preko Bosne, preko granice stare Srbije na Mitrovicu, i tako spoji željeznicom Beč, Peštu i Solun. Austriji odavna zazubice rastu za Solunom i ovaj pothvat bio bi više naravi političke i stratejske, nego ekonomske. Ona hoće da rastavi Srbiju od Crnogore i ova bi željeznica bila pravi klin u Balkan i u tijelo našeg naroda. Proti toj osnovi digla se sva Rusija službena i ne službena, digla se Francuska i Italija. Novine napadaju

ovu austrijsku politiku i pozivlju svoje vlade na otpor. Talijanske novine dapače viču, da Austrija već ostavi Bosnu i Hercegovinu. U ruskoj Dumi će neki zastupnici dignuti svoj glas proti toj željeznici. Valja znati, da je ova željeznica jedan novi korak njemačko-austrijske politike za „Drang nach Osten“. To će reći: na Balkan Nijemci a mi u Ameriku. Osim toga ovo je u svezi sa željeznicom koju je Njemačka nagradila preko Male Azije da dopre do Bagdada.

Vidi se da svi puno drže do naših zemalja i položaja, samo mi Hrvati i Srbi nevidimo, koliko naš položaj vrijedi i nećemo da se složimo i jednu politiku vodimo, da složno obranimo od tuđe navale naš lijepi Balkan, kuću našu.

*

Česi, ova naša pametna i vrijedna braća, postaviše ovih dana uvjete austrijskoj vladi, u kojima među inim pitaju drugo česko sveučilište u Brnu i nekoliko mjesta za Čehe u središnjim uredima. Neizvrši li vlada uvjete, prijete da će izazvati krizu i padnuće vlade.

*

Naša jadna i progodjena braća Poljaci u Njemačkoj bore se svim snagama proti sili i tlačenju. Njemačka vlada hoće da im putem zakona razgrabi i pokrade vlastite zemlje. To je prosto lupeški, ali Poljaci se drže junački. Vas poljački narod digao se na noge. — Ovih dana n. pr. u Varšavi, nijedan hotel nije smio da unajmi svojih prostorija njemačkom konsulu za gozbu. Na stotine milijuna vlada je odredila proti našoj Poljačkoj braći. Kod Nijemaca nema nego brutalna vlast, lukavost, grabljivost i sila. Kao i u nas. Dvojica trojica došla, uzjahala svemu gradu na vrat i hoće da budu gospodari grada. Al — svaka sila za vremena. Mi našoj junačkoj braći Poljacima, želimo da se odhrvaju tuđoj sili i da bogumrski zulum tih zlih furešta izbace iz svoje kuće i prognu van iz zemlje. Živila sloboda narodna!

RAZNE VIJESTI.

Pišu nam iz Doca: Čitali smo u „Hrv. Rieči“, da se u zadnji čas našlo mjesto za školu dočaku i to u samostanu sv. Domenika kao najbolje od svih ostalih prostorija. Čudimo se! jer one prostorije bile su pregledane nazad nekoliko godina od g. nadzornika, a uprava samostana ih je ustupala kao i danas za škole. Ali, onda nije htio gosp. Slavomir, jer nije bio što je danas. Onda je bio pokorni i puzavi rob Šupukov, koji je bio na vlasti; sad je skrušeni, iskreni sluga fratarskopopovske stranke Krstelja i ostalih nokatih morskih jastreba „de Crnica“, pak je zato, da škola bude u tim mjestima. Bojimo se one: biće gaće, neznamo kad će, pak mi Dolačani, kad vidimo školu, onda ćemo vjerovat. Rekao je slijepac, kad vidim, onda ću i vjerovat, jer mi smo bili dosta puta prevareni tim obećajima. — Uvijek, a najskoli pred izbore, varate nas Dolačane, mjerite nam pute, obećavate prave poljare, nosite nam naštampane škole, al, pamтите, vi gospodo furešti, da bi vi mogli jedan dan prevariti sebe. Ako nijesmo bogati, nijesmo, bogme, ni rogati, pa da neke igre nebi razumili. —

Skup Dolačana.

Ples „Kola“. Na korist ovog korisnog i prvog pravog prosvjetnog društva, biće veliki sjajni ples u Četvrtak, koji prvi dodje (27. tek.). Ples ove godine neće biti sa krabuljama, ali čujemo, da se u samom društvu sprema jedan krasni maskovani skup, koji će predstavljati glazbeno umjeće. Ova će glazbena fan-

tazija biti sjajno predstavljena od jedno trideset gospodjica, čije će odijelo biti zgodno lijepo udešeno, da prikaže tu fantastičnu sliku glazbene umjetnosti. Osim toga, čujemo, biće i drugih iznenadjenja te večeri, o kojima se za sada drži stroga tajna. Koliko nam je dužnost pohvaliti zauzimanje odborovo, toliko ga i bodrimo: Naprijed za „Kolo“! Takovo društvo zaslužuje svaku i najveću žrtvu. Ta, „Kolo“ nam je dika.

Pozor! Upozoravamo naše štioce na dojučer broj „Kremenjaka“, kao na zadnji broj, koji će izaći u pokladama. Ako Bog da zdravlje, pa da se slatko nasmiemo. — Krneval je.

Pitali smo „Duje Balavca“, da nam piše, jesu li još živi naš kum Duje i kum Marin. On nam je jučer batija telegraf ovako: Oba su jošćec živi i zdravi. Ako jema ča novega eto ik oma tamokajac.

Fra „Hrvatska Rieč“ u štampi. Pošto je ova naša fra ludrovica pokadila obilno fra Gjerundija i ostale mu slike i prilike, ona piše doslovce ovako: „Zašto se nabacivati na ljude, koji rade prema svom ¹⁾ programu na svakom polju narodnog života onako, kako je jedino moguće u ovoj našoj zemlji? Za što napadati iskreni, otvoreni, djelotvorni ²⁾ radikalizam, kao što je naš, vidljiv na svakom našem koraku, u svakoj našoj radnji, u svakoj našoj ustanovi? Za što klevetati ljude, koji kao mi ovdje, podižu bez prestanka ³⁾ bedeme narodnog napredka i obrane? Za što navaljivati na pravaše ovdje u Šibeniku i okolici, kad razmjerno nigdje po Dalmaciji ne radi se u narodnom pogledu ni ovako, ⁴⁾ ni ovoliko?“

Hvala fra ludrovici, jer mi smo do danas mislili, da je kod njih jedna mješavina od samih buzda, buzdetina, afarista, trgovaca u načelima et in rebus političis, od gardelina, frzelina, buratina, arlekina, verduna, čuka i jastreba. Samo smo za jednoga znali, da je izletio na „bedeme narodne“, kad je ustao na „Obranu hrv. barjaka“. Sad, eto, vidimo, da zaslužuju svi, da im se skine kapa Njihov djelotvorni radikalizam ostaće u svojoj zdjelotvornosti jelotvornim. Orate fratres!

Primili smo prvi broj „Jutra“, lista pobožnog „Pijevog društva“ za širenje katoličko-furtimaške vlasti u našem narodu. U odboru tog prečistog društva nahodimo i dva vrijedna saveznika naših općinskih koritaša i vitezova od Crnice Don Pierina Kragića i Don Grgu Tambaču. Bože! koji se koga stidi od ove dvojice? kao kad znamo, da je jednome kanonik Vidović u „Katol. Dalmaciji“ rekao jednu, ma krupnu. A drugu krupniju rekao mu je usmeno u oči, kad se vratio iz Rima sa titulom doktora, ali bez kar.....

I tako fra Drinkovići i don Krstelji imadu lijepu ortake. Fra Gjerundio piše u „Hrv. Rieč“, u „Hrvat. Krunu“ u „Nar. List“ i sad „Jutro“. Don Grgo piše u „Hrv. Rieč“, u „Hrv. Krunu“, u „Dan“, u „Prav. Crv. Hrvatsku“, u „Hrv. Pravo“ i sad „Jutro“. Fra Drinković u „Hrv. Rieči“ dimi proti puzanju, a fra Gjerundio puze, plazi i kadi vladi.

A mi pjevamo uvijek istu: Viva arlechini e burattini, viva le maschere d'ogni paese, viva brighella che paga le spese.

Fra „Hrvatska Rieč“ donosi, da Fra Ante Bilonić putuje i da je bio „i cijenjen i ljubljen“. Zašto nam nije kazala, za što su ga cijenili i procijenili i gdje su ga sve

¹⁾ To bi moglo biti. — ²⁾ Ča ti se pari, a? — ³⁾ Poveri diavoli! Žrtvuju se gladni i žedni, po kiši i po suncu. — ⁴⁾ I to bi moglo biti. Ta, tu je „H. Rieč“, tu „H. Kruna“, tu „Dan“, tu „Jutro“, tu fra Mate, don Ivo, don Gjerundio i fra Gjerundio, etc.

ljubili. To bi bilo interesantno sa strane topografske. U ostalom i mi Varošani želimo našem fra Antiši: „buon viaggio e una lunga dimora“, — onamo, onamo.

Kao u parlamentu. Čujemo da su u našem Sokolu bile radi plesa Leghe udarene nekolike kazne. Mladi D.r Smolčić n. pr. za tri (!) mjeseca je išćeran iz Sokola; neke gospojice va vjeki vjekov itd. Poslije tri mjeseca, kad se spuž ispurga i vrati se u njega čisti duh hrvatski, onda može opet biti Sokolom. Velju vam, kao u parlamentu. A nesvrši li brzo ovo krnevala, čučemo ih još ljepših. -- Ako ga Hrvat Krstej istjera iz svoje hrvatske kancelarije, onda — propa naš čovik.

Vrijedni gosp. Načelnice, vitez od Grnice i Kavbida! Skoro Vas upitamo, da nam odgovorite, gdje su se pisala ona pogrdna pisma, u kojima se vrijedjaju neki gradjani, sa kojima se Vi nemožete usporediti u nijednom pogledu; da odgovorite, ko ih je pisao; ko ih je od redara lijepio po gradu obnoć; ko je dao redarima taj nalog? Vi to sve dobro znate, kao što znate, ko je bio onaj, koji je one lijepe čine činio; ko je u portunu blizu jedne kavane iskrcavao suvišak saura; ko je bio nošen kući na leđjima i ko je... pa dosta... otvorite raboš Vi, da ga neotvoremo mi. Bog i duša, ovo je ružno slušati, al pokladi su, pa svijet neće puno zamjeriti, a zajam je dužnost vratiti u svaka doba godine.

Vašega Načelnštva jedan odani podanik.

ZABAVNO I POUČNO.

Nova američka željeznica. U sjedinjenim državama skupilo se je društvo sa glavnicom od 250 milijona Kruna da preuzme gradnju nove željeznice, između Portlanda i S. Francisca. Tračnice će biti vodjene po pokrajinama gdje obiluje stočarstvo, žito i gdje se nalaze središta rudokopa. Računa se da će se za željeznicu u sve 2¹/₂ milijarda kruna potrošiti.

U Norddeichu čine šve pripreme da se podigne brzojavna postaja bez žica koja će svojim opsegom obuhvaćati cijelu Evropu. Kule te tvrdjave biće 60 met. visoke a na nje će se postaviti još visočiji gvozdeni stupovi za primanje i slanje brzojava. -- Norddeich je u sjevernoj Njemačkoj u sjev. moru.

Na automobilu od Njujorka do Pariza. Iz Pariza javljaju, da je ponikla misao za putovanje na automobilu od Njujorka do Pariza, koje će preteći poznato odvažno putovanje kneza Borgeza od Pekinga do Pariza a priredio je, kao što je poznato, pariski list „Maten“. Od njega je potekla i ova misao, da se put od Njujorka do Pariza predje na automobilu, a da se putnici nigdje ne koriste ladjama. Pravac ovog avanturističkog projekta vodi od Njujorka preko Čikaga i S. Paola na sjever u ledene pustinje Aljaske. Zima, kada su sve rijeke i polarno more zafedjeni, poslužiće putnicima da predju preko njih na automobilu, a tako isto će se po ledu prijeći i Beringov put. Zatim će putnici udariti kroz Sibir i preko Tomsea i Moskve u Pariz. Dakle plan je, kao što se vidi, gotov; treba još samo da se nadju automobilaši, koji će imati smjelosti, da ovu skromnu namjeru ostvare.

Električna motorna kola. Na pruskim željeznicama učinjeni su pokušaji, na nekoliko kratkih pruga, na električnim motornim kolima, koja su pokretana elektricitetom iz akumulatora. Ova su kola na tim prugama služila poglavito za putnike, radi veze vozova sa glav-

nom prugom, ali je i roba prenašana. Resultati su vrlo dobri naročito za putnički saobraćaj, ali su se ta kola pokazala nedovoljna za prenos robe, niti su se mogla upotrebiti na prugama sa većim usponima.

Pokret u državini poljskih imanja u Rusiji. U Rusiji se zbiva veliki preokret u državini poljskih imanja Posjednici smatraju da je za njih probitačnije, ako svoja imanja prodaju seljacima. Seljaci stvaraju udruženja i ova kupuju uz pripomoć vlade (seoske banke) plemićske zemlje i dijele ih medju svoje članove. Primjera radi iznosimo ovdje nekoliko podataka o ovom preokretu, koji se može smatrati za najznačajniji događaj, što se zbiva pred našim očima. Za cijelu ovu akciju biće kod golemog prostora Rusije potrebno više godina.

U Poltavskoj guberniji kupila je seoska banka u prilučkom ujezdu (srezu) 5 plemićskih imanja od 7.689 desetina zemlje za 1.394.700 rubalja. Od ovih su dva imanja velikoposjednička, čija zemlja iznosi 7.365 desetina u vrijednosti od 1.316.150 rubalja.

U Besarapskoj guberniji kupljeno je za seljake 28 plemićskih imanja, čija zemlja iznosi 21.500 desetina i plaćeno je za njih 500.000 rubalja.

U orlovskoj guberniji kupljeno je za seljake 6 plemićskih dobara, čija zemlja iznosi 7.579 desetina. I tako se radi usvima gubernijama. Vlada teži za tim, da popravi stanje seljaka i da ih oblagodari.

Na Prikaz. Primili smo knjižicu „Nekoliko pravnih običaja i pojmova u sjevernoj Dalmaciji“. Napisao D.r Aleksandar Mitrović. Pročitali smo veći dio i svidja nam se. Budemo li ikako mogli, osvrnućemo se na ovu lijepu radnju. Preštampana je iz arhiva za pravne i društvene nauke u Beogradu, a govor je u njoj o „Zalogu“ i načinu zalaganja (bolje podlaganja) zema'ja za dug, o „Kmetiji“ i nesredjenosti kmetskih odnošaja, o „Kamatništvu i Kajišarstvu“ te o „Porodici, vjeri i sudu“.

PORUKE UREDNIŠTVA.

Č. Otac Šulina. P.-Luka — Vaše odlično pismo moguće štampamo u narednom pokladnom broju. Inače ne zaboravite. Blaženi koji trpe, jer je njihovo kraljestvo nebesko. Blaženi progonjeni, jer će posjedovati zemlju.

Priopćeno. *)

Gosp. J. DREZGI, Šibenik.

Jutros, radi osjeg. posla kojim se bavim, morao sam ići u kuću jednog talijana u Docu. Kada sam izašao iz stana dječnog gospodina, čuo sam glas neotesane ženskinje, koji mi je doviknuo: „Mi, hrvati se ne osjegurajemo kod socijalista“. Još je dodala par komplimentata, koji su bili istodobno prijatna i izaziv. Misleći da to ne može biti nego koja prosta fakinjača, omedjašio sam se odvratiti: „Molim Vas, držite jezik za zube!“ Na ulici zapitah jednu gospodju, koja je to žena tako razdraženih živaca, i reče mi: „Drezgina žena“. Dakle, gospodine Drezga, pošto Vi sjegurno znate da gospodar nosi jur. odgovornost za svoje pseto, ja Vas svjetujem, da toj kuji metnete nagubicu i konop na vrat, i to radi domačeg mira i svoje časti. Ako Vam do toga nije stalo, onda, e da socijalistički prolaznici u nju ne moraju tepiti nogom.

Šibenik, 19. 2. 1908.

J. Dorbić.

*) Uredništvo ne prima nikakve odgovornosti.